

کتاب نهایی، هنرستان

ساختمان

نکات مهم درسی، سوال های امتحان نهایی

همراه با پاسخ تشریحی

مؤلفان: سعید شبقره (دین و زندگی ۳)، سید محمود عمادی سنگدهی (ایستایی ساختمان)،

سعید کمالو (فناوری ساختمان های بتنی و فلزی)، کریم نصیری (ریاضی ۳)

ویراستاران: ساناز نادری (دین و زندگی ۳)، سعید کمالو (ایستایی ساختمان)،

سید محمود عمادی سنگدهی (فناوری ساختمان های بتنی و فلزی)، ندا میرآخورلو (ریاضی ۳)

مدیر تولید: بهروز بهشتکار

همراهی و نظارت علمی: ندا میرآخورلو، بهروز بهشتکار

کانون فرهنگی آموزش

عنوان و نام پدیدآور	کتاب نهایی هنرستان ساختمان: نکات مهم درسی، سوال‌های امتحان نهایی/ مولفان سعید شبقره... [و دیگران]؛ هماهنگی و نظارت علمی ندا میرآخورلو، بهروز بهشتکار. تهران: کانون فرهنگی آموزش، ۱۳۹۲.
مشخصات نشر	۲۶۴ ص.
مشخصات ظاهری	۹۷۸-۶۰۰-۱۲۶-۹۰۹-۷
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۲۶-۹۰۹-۷
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	مولفان سعید شبقره، سید محمود عمادی سنگدهی، سعید کمالو، مریم نصیری.
موضوع	آموزش متوسطه -- راهنمای آموزشی
موضوع	آموزش متوسطه -- آزمون‌ها و تمرین‌ها
شناسه افزوده	شبقره، سعید، ۱۳۳۶ -
شناسه افزوده	میرآخورلو، ندا، ناظر
شناسه افزوده	بهشتکار، بهروز، ناظر
رده بندی کنگره	۱۳۹۲ ۳۷۸۴۶۷۰۳۰۶۰/۳۶۸۵
رده بندی دیویی	۳۷۳/۳۳۸۰۷۶
شماره کتابشناسی ملی	۳۱۲۰۵۲۹

اقتضات

کانون فرهنگی آموزش

نام کتاب:	کتاب های نهایی هنرستان - نهایی ساختمان
برنامه ریزی آموزشی:	کانون فرهنگی
مؤلفان:	سعید شبقره - سید محمود عمادی سنگدهی سعید کمالو - کریم نصیری ندا میرآخورلو - بهروز بهشتکار ساناز نادری - سعید کمالو سید محمود عمادی سنگدهی - ندا میرآخورلو
مدیر تولید:	بهروز بهشتکار
مدیر مستندسازی:	فاطمه ولی خانی
ویراستاران واحد مستندسازی:	امیر کریمی - آیلین تهمیدی - الهه رضائی ملک
حروفچین:	لیلا خلخالی - زینبده فرهادزاده
امور کامپیوتری و صفحه آرا:	لیلا خلخالی
طرح روی جلد:	نگار روناسی
نوبت چاپ:	اول (۱۳۹۲)
تیراژ:	۲۰۰۰ جلد
لینوگرافی:	امین گراف
چاپ:	چکاد چاپ
نظارت چاپ:	رضا سعدآبادی
قیمت:	۱۷۵۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۱۲۶-۹۰۹-۷ ISBN: 978-600-126-909-7

برنامه ریزی ، هدایت و نظارت

بر مجموعه کتاب های

کاظم قلم چی :

خرداد ۱۳۹۲ :

چاپ اول

www.ketab.ir

به نظر می‌آمد جای یک کتاب مجموعه‌ای که تماماً حاوی سوالات امتحانات نهایی باشد، در میان کتاب‌های هنرستان خالی بود. دانش‌آموزان متعددی از تهران و شهرستان‌ها، از جمله نفرات برتر کنکور نیز این نیاز را مطرح نمودند. پس از تجربه‌ی موفق کتاب‌های جامع هنرستان، مجموعه‌ی کتاب نهایی با ترکیب زیر تهیه شده است:

ساختار کتاب

✓ کتاب شامل ۵ درس است که امتحان در آن‌ها به صورت نهایی برگزار می‌گردد، یعنی: «دین و زندگی» و دروس اختصاصی هر رشته (از جمله ریاضی ۳ برای رشته‌هایی مثل الکتروتکنیک، کامپیوتر، مکانیک خودرو و ...).

✓ مجموعه سوالات این کتاب به صورت طبقه‌بندی شده و مطابق فصل‌بندی کتاب‌های درسی بوده و شامل سوالات ۵ سال اخیر (جمعاً ۱۵ دوره) می‌باشند.

✓ در ابتدای هر فصل، خلاصه نکات کاربردی جهت یادآوری سریع مطالب مهم ذکر گردیده، سپس سوالات به ترتیب سال آورده شده و در انتها پاسخ تشریحی و کامل به همراه بارم‌بندی آمده است.

زمان استفاده: در همه زمان‌ها و در زمان امتحانات

اگر می‌پذیریم که مهم‌ترین درس‌ها به عنوان «نهایی» انتخاب می‌شوند و نیز این‌که سوالات امتحان نهایی به عنوان چکیده‌ی مهم‌ترین مطالب کتاب درسی، راهنمای خوبی برای تشخیص مطالب مهم، توجه بیش‌تر به آن‌ها و یادگیری آنان است، به ارزش این مجموعه بیش‌تری می‌پیوندد. این توجه و یادگیری نیاز به یک دوره‌ی زمانی و کار مستمر داشته و می‌باید در طول سال تحصیلی مورد استفاده قرار گیرد، یعنی کتاب نهایی، کتابی صرفاً برای ایام امتحانات نیست. این ایده‌ی تداوم مطالعه، در نگارش و تایپوگرافی «نهایی» نشان داده شده است.

ویژگی‌های کتاب نهایی

- کتاب با آخرین تغییرات کتاب‌های درسی منطبق است.
 - به دلیل محتوای آموزشی، ساختار طبقه‌بندی شده و شکل تشریحی، در تمام طول سال می‌تواند همراه و یاور هنرجو باشد.
 - جهت شبیه‌سازی امتحان نهایی، دو دوره از سوالات، عیناً به صورت برگه‌ی امتحانی ارائه شده‌اند.
 - بودجه‌بندی سوالات امتحانی برای فصل‌های مختلف کتاب درسی، ضمیمه است.
- از دریافت پیشنهادها و راهنمایی‌های شما هنرجویان و استادان عزیز، استفاده‌ی فراوان خواهیم برد. لطفاً با آدرس beheshtkar@kanpoon.ir مکاتبه نمایید.

تعداد سوال

شماره صفحه

عنوان

دین و زندگی ۲

۹	۸	هدایت الهی
۱۰	۱۰	هدایت مستمر
۸	۱۳	معجزه‌ای از نوع کتاب
۷	۱۵	گستره‌ی رسالت پیامبر (ص)
۸	۱۷	تداوم رسالت
۶	۱۹	جایگاه امامت
۶	۲۱	وضع فرهنگی و سیاسی عصر ائمه (ع)
۱۱	۲۳	احیای ارزش‌های راستین
۱۴	۲۵	خورشید پنهان
۱۵	۲۷	در انتظار طلوع
۱۵	۲۹	مرجعیت و ولایت فقیه
۸	۳۲	ویژگی‌های حکومت اسلامی
۱۱	۳۴	عزت نفس
۹	۳۶	زمینه‌های پیوند
۱۲	۳۹	پیوند مقدس
۱۴	۴۱	کانون مهر
۱۶۳		جمع سوال‌های دین و زندگی ۳

ایستایی ساختمانی

۱۷	۴۴	مقدمه‌ای بر استاتیک
۱۹	۴۸	سیستم‌های دو نیرویی
۱۰	۵۴	تعادل یک ذره
۱۰	۵۷	تعادل جسم صلب
۱۱	۶۱	خرپاها
۸	۶۵	بارهای محوری
۱۲	۶۷	نیروی برشی (مماسی) مستقیم
۱۸	۷۱	تنش و کرنش محوری
۱۳	۷۶	تنش نهایی، تنش مجاز، ضریب ایمنی
۳۷	۷۹	خواص هندسی سطوح
۲۳	۹۰	تیرها
۱۵	۹۹	ستون‌ها
۱۹۳		جمع سوال‌های ایستایی ساختمان

فناوری ساختمان‌های بتنی

۲۲	۱۰۶	بتن و اجزای تشکیل‌دهنده‌ی آن
۲۱	۱۱۱	آزمایش‌های بتن و مواد تشکیل‌دهنده‌ی آن
۱۵	۱۱۵	طرح اختلاط بتن
۲۴	۱۱۸	میل‌گردهای فولادی در بتن مسلح
۴۵	۱۲۳	اعضای ساختمان‌های بتنی

اجرای بتن ۱۳۱ ۷۱

جمع سوال های فناوری ساختمان های بتنی ۱۳۸

شناخت مصالح فولادی ۱۴۴ ۱۱
 سازه های فولادی ۱۴۶ ۱۱
 شالوده های ساختمان های فولادی ۱۴۸ ۹
 اعضای فشاری (ستون) ۱۵۰ ۲۲
 اعضای خمشی (تیرها) ۱۵۴ ۱۶
 اعضای محوری ۱۵۷ ۱
 وسایل اتصال (پرچ، پیچ و جوش) ۱۵۸ ۲۶
 اتصالات در سازه های فولادی ۱۶۳ ۲۵
 سامانه های ساختمانی ۱۶۷ ۹
 سامانه های مورد استفاده در ساختمان های صنعتی ۱۷۰ ۳۶
 تولید صنعتی قطعات فولادی - روش کارخانه ای ۱۷۶ ۱۷
 کنترل کیفیت در جوشکاری ساختمان ۱۸۰ ۱۵

جمع سوال های فناوری ساختمان های فلزی ۱۸۵

بخش اول

محور اعداد و دستگاه مختصات ۱۸۴ ۱۱
 بازه و نامعادله ی درجه اول ۱۸۶ ۱۳
 تابع ۱۹۰ ۱۱
 دامنه تابع های حقیقی ۱۹۳ ۱۲
 عملیات روی تابع ها و ترکیب دو تابع ۱۹۷ ۱۸

بخش دوم

حد ۲۰۱ ۱۱
 پیوستگی ۲۰۴ ۲۳
 تعمیم حد ۲۱۰ ۱۱

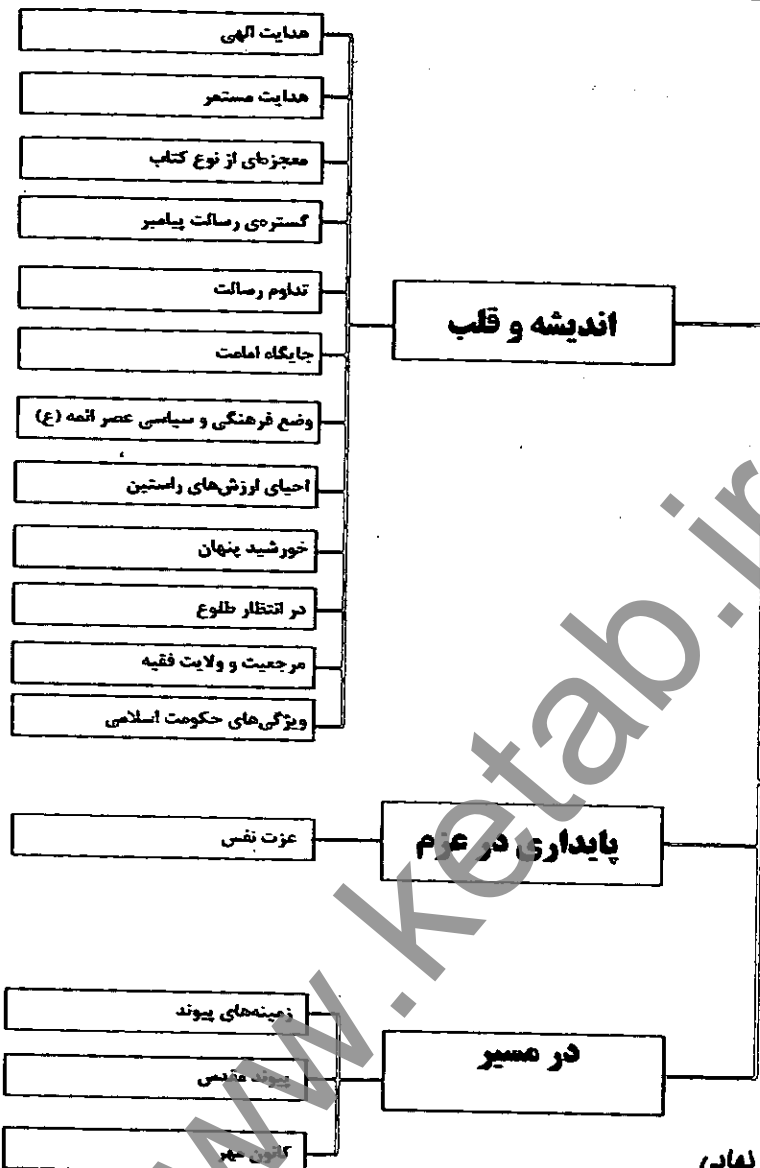
بخش سوم

مشتق ۲۱۵ ۱۱
 کاربردهای مشتق ۲۱۸ ۳۵

جمع سوال های ریاضی ۳ ۲۵۶

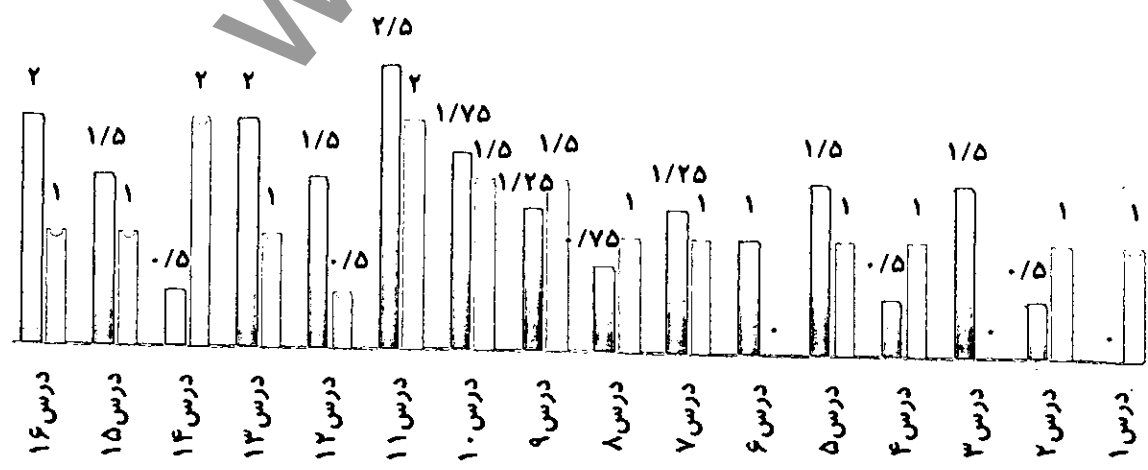

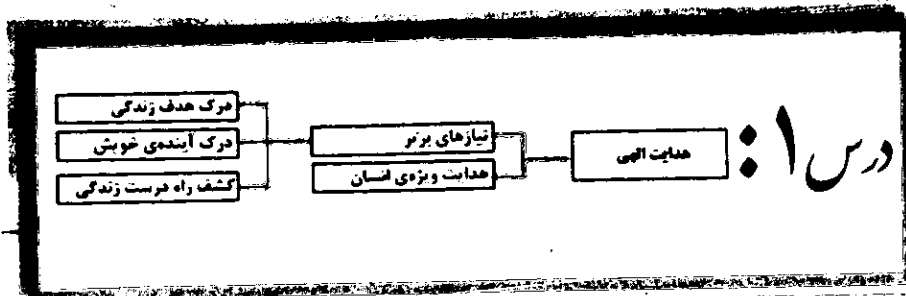
دین و زندگی ۳

بودهبندی در اتمکانات نهایی

۹۰ خرداد ۹۱ خرداد

- انسان همچون سایر موجودات زنده یک دسته نیازهای طبیعی و غریزی دارد؛ مانند نیاز به آب، هوا و...

نیازهای بزرگ

انسان، اندکی که از سطح زندگی روزمره و نیازهای طبیعی فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهای مهم‌تر رو به رو می‌بیند. به تدریج این نیازها تبدیل به دغدغه‌ی آدمی می‌گردند که نشانه‌ی بیداری و هوشیاری و ورود به وادی انسانیت است.

مرگ او بیدارتر، بزرگتر
مرگ او بوشادتر، بزرگ‌تر

- ۱- انسان می‌خواهد بداند «برای چه زندگی می‌کنم؟» و کدام هدف است که به زندگی‌اش معنای متعالی می‌دهد.
 - ۲- درک آینده‌ی خویش، انسان با کمک عقل خود می‌تواند به درک این حقیقت برسد که بنابر حکمت و عدل خداوند، مرگ نابودکننده‌ی او و پایان همیشگی زندگی‌اش نیست و آینده‌ای دیگر در جهانی دیگر در انتظار اوست.
 - ۳- کشف راه درست زندگی، راه زندگی یا «چگونه زیستن» که ارتباط دقیقی با دو نیاز قبلی دارد، دغدغه‌ی اصلی انسان‌های فکور و خردمند بوده است. انسان می‌داند که اگر روش درست زندگی را انتخاب نکند، به آن هدف بزرتری که خداوند در خلقت او قرار داده، نخواهد رسید.
- برای این که پاسخ به این نیازها، پاسخی راهگشا و اطمینان بخش باشد، باید:
- الف- همه جانبه باشد؛ به طوری که به نیازهای مختلف انسان پاسخ دهد و تمام ابعاد جسمی، روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی را شامل شود.

- ب- پاسخ‌ها باید کاملاً درست و قابل اعتماد باشند؛ زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است تا کارایی آن مشخص شود.

هدایت عمومی

خداوند، آفریدگاری حکیم است؛ یعنی هر موجودی را برای هدفی معین خلق می‌کند و برای رسیدن به آن هدف هدایت می‌فرماید. آفرینش بی‌هدف، نشانه‌ی ضعف و نقص است که این ویژگی‌ها را نمی‌توان به خداوند نسبت داد.

هدایت

خلقت —————> هدف

هدایت ویژه‌ی انسان

ویژگی‌ها و ارزش‌هایی که خداوند در وجود انسان قرار داده است، سبب تمایز بنیادین او از سایر موجودات می‌شود. این ویژگی‌ها متناسب با هدف خلقت انسان می‌باشد.

یکی از ویژگی‌های خلقت انسان، توانایی تفکر و تعقل و ویژگی دیگر قدرت اختیار و انتخاب است.

برای تشخیص هدف و راه رسیدن به آن، خداوند عقل را در درون وجود انسان و فرستادگان الهی را در بیرون به عنوان دو چراغ به وی داده است.

امام کاظم علیه السلام به هشام بن حکم فرمود،

ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آن که این بندگان در پیام الهی تعقل کنند. کسانی این پیام را بهتر می‌پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند و آنان که در تعقل و تفکر برترند، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند و آن کس که عقلش کامل‌تر است، رتبه‌اش در دنیا و آخرت بالاتر است.

ای هشام، خداوند دو حجت بر مردم دارد، حجتی آشکار و حجتی نهان، حجت آشکار رسولان و انبیاء و ائمه‌اند و حجت نهان، همان عقل انسان‌هاست.

عقل وسیله‌ی فهم پیام الهی است.

۱- به سؤال زیر پاسخ کوتاه دهید:

دو ویژگی انسان که در هدایت او تأثیر دارند، کدامند؟

شهریور ۸۷
(۱/۵)

۲- عبارت قرآنی زیر را ترجمه کنید:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلْإِنْسَانِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ

شهریور ۸۸
خرداد ۸۷
دی ۸۹
شهریور ۹۰
(۱)

۳- پیام عبارت قرآنی را بنویسید:

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الَّا عَلَى الَّذِي خَلَقَ قَسْوَىٰ وَ الَّذِي قَدَّرَ فَعْدَىٰ

دی ۸۷
(۱)

- به سؤال زیر پاسخ تشریحی دهید:

۴- چگونه «کشف راه درست زندگی» جامع نیازهای بنیادین است؟

دی ۸۷
(۱)

۵- دو حجت خدا که امام کاظم (علیه السلام) درباره‌ی هدایت ویژه‌ی انسان به هشام معرفی نمودند، کدامند؟
و منظور از آن‌ها چیست؟

اردهشت ۸۸
۱)

۶- به سؤالات زیر پاسخ تشریحی دهید:

الف) چرا پاسخ به «نیازهای بنیادین» باید کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؟
ب) چرا پاسخ به نیازهای بنیادین باید «همه جانبه» باشد؟

شهریور ۸۸
شهریور ۹۰
خرداد ۸۹
۱)

۷- به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید:

الف) خدای جهان، خالقِ حکیم است، یعنی چه؟
ب) اگر در موضوعی اطلاعات صحیح ولی ناقص در اختیار دستگاه تفکر قرار گیرد، نتیجه چه خواهد بود؟

خرداد ۹۰
۱)

۸- عبارت قرآنی زیر را فقط ترجمه کنید:

«وَقَالُوا الْخُدْثُ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ»

دی ۹۰
۱)

۹- به سؤال زیر پاسخ کامل دهید:

ویژگی‌هایی که سبب تمایز بنیادین انسان با سایر موجودات می‌شود را به‌طور کامل شرح دهید.

دی ۹۰
۱)

(صفحه‌ی ۱۴)

۱- تفکر و تعقل، اختیار و انتخاب

(صفحه‌ی ۱۰)

۲- همانا ما بر تو کتاب را به حق برای مردم نازل کردیم. پس هر کس هدایت یافت به (سود) خودش است.

(صفحه‌ی ۹)

۳- هر موجودی سامان‌دهی و تقدیر خاصی دارد. هدایت هر موجودی متناسب با سامان‌دهی و تقدیر آن موجود است.

۴- راه درست زندگی آن راهی است که بتواند والاترین هدف را نشان دهد. آینده‌تصویری روشن به دست دهد، رضایت و امید به ارمغان آورد، راه رشد و تعالی را نشان دهد و برنامه‌ی زندگی اجتماعی عادلانه و کرامت بخش را عرضه کند در واقع نیازهای بنیادین با یک‌دیگر پیوند دارند و در یک نیاز جامع - یعنی شناخت راه صحیح زندگی - به هم می‌رسند.

(صفحه‌ی ۱۲)

(صفحه‌ی ۱۴)

۵- حجتی آشکار و حجتی نهان
حجت آشکار رسولان و انبیا و ائمه‌اند، حجت نهان همان عقل انسان‌ها است.

۶- الف) زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است تا کارایی آن مشخص شود. در حالی که عمر محدود آدمی برای این تجربه کافی نیست.

ب) هر پاسخی که به نیازهای بنیادین داده می‌شود باید جامع و شامل باشد، به طوری که راه رسیدن به یک نیاز، نه تنها با راه رسیدن به نیازهای دیگر متضاد نباشد بلکه مکمل و سهل‌کننده‌ی آن‌ها باشد.

(صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

(صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

۷- الف) یعنی هیچ موجودی را بی‌پهوه و عبث خلق نمی‌کند.

ب) انسان به نظری کامل و جامع نمی‌رسد.

۸- و گویند سپاس خداوندی را که ما را به چنین (جایی) هدایت کرد و اگر خدا هدایت‌مان نمی‌کرد، ما خود راه نمی‌یافتیم.

(صفحه‌ی ۱۰)

۹- یکی از ویژگی‌ها، توانایی تفکر و تعقل است. قرآن کریم در بیش‌تر مواردی که به هدایت اشاره می‌کند از این قوه به نام‌های تفکر، تدبیر و تفقه یاد می‌کند و رسیدن به حقیقت را به کمک این ابزار ممکن می‌داند. ویژگی دیگر قدرت اختیار و انتخاب است. اگر می‌گوییم حرکت انسان اختیاری است بدان معناست که می‌تواند هدف درست را تشخیص دهد، آن را برگزیند و به سوی حرکت کند.

(صفحه‌ی ۱۴)

درس ۲:

اهداف مستر

فطرت مشترک و دین واحد

علل آمدن پیامبران متعدد

ویژگی‌های پیامبران متعدد

آخرین پیام آور الهی

فطرت مشترک و دین واحد

فطرت از کلمه فطر به معنای خلق و ابداع است. فطرت به معنای نوع خاص آفرینش است. منظور از فطرت انسان، آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی است که در اصل آفرینش وی وجود دارد. همه‌ی انسان‌ها از استعداد تفکر و تعقل و قدرت اختیار برخوردارند.

به سبب همین ویژگی‌های فطری مشترک، خداوند یک برنامه‌ی کلی به انسان‌ها عنایت کرده تا آنان را به هدف مشترک خلقتشان برساند، این برنامه، اسلام نام دارد.

مهم‌های اصلی برنامه اسلام:

- ۱- ایمان به خدای یگانه و دوری از شرک و بت‌پرستی.
- ۲- ایمان به معاد و سرای آخرت و پاداش و جزای عادلانه‌ی انسان‌ها در آن سرا.
- ۳- اعتقاد به عادلانه بودن نظام هستی.
- ۴- ایمان به فرستادن الهی و راهنمایان دین.
- ۵- عبادت و بندگی با انجام فرایضی چون نماز، روزه و ...
- ۶- کسب مکارم اخلاقی مانند تقوا، عفاف و ...
- ۷- دوری از رذائل و زشتی‌های اخلاقی مانند ظلم، نفاق، دروغ و ...
- ۸- برپایی نظام اجتماعی براساس عدل.

محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان بوده است و همه‌ی آن‌ها، آورنده‌ی یک دین بوده‌اند، فقط در برخی از احکام فرعی تفاوت داشته‌اند.

علل آمدن پیامبران متعدد

لزوم استمرار در دعوت و ترویج پیوسته آن، لزومی استوار و ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است. پیامبران الهی برای تبلیغ دین الهی، سختی‌ها و ناملایمات بسیاری را تحمل کرده‌اند.

رشد تدریجی سطح فکر جوامع و اقوام، در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث می‌شدند تا همان اصول ثابت دین الهی را در خور فهم و اندیشه‌ی انسان‌های دوران خود بیان کنند.

پیامبر اکرم می‌فرماید: «نحن معاشر الأنبياء أمرنا أن نكلم الناس على قدر عقولهم» ما انبیاء مأمور شده‌ایم که با مردم به اندازه‌ی فهم و درکشان سخن بگوییم. از بین رفتن یا تحریف تعلیمات پیامبر پیشین، به علت ابتلا و گمراهی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه‌ی کتابت، تعلیمات انبیاء یا فراموش می‌شد یا به گونه‌ای عوض می‌شد که با اصل آن شباهتی نداشت.

تفکر در آیات قرآن کریم و مطالعه‌ی تاریخ انبیاء الهی نشان می‌دهد که هر پیامبر جدیدی که از طرف خداوند مبعوث می‌شد، پیامبران گذشته را تصدیق کرده و خود را ادامه دهنده‌ی راه آنان معرفی نموده است و از پیران آنان دعوت کرده که به امر خداوند به او ایمان آورند. پیامبر گرامی اسلام، در هنگام ظهور، خود را ادامه دهنده‌ی راه همه انبیاء و تمام گذشته کار آنان (خاتم النبیین) معرفی کردند. قرآن کریم منشأ اصلی اختلاف و چند دینی را آن دسته از رهبران دینی معرفی می‌کند که به خاطر حفظ مقام و موقعیت و منافع خود در برابر پیامبر جدید ایستادند و پیامبری او را انکار کردند.

ویژگی‌های پیامبران

- ۱- وحی: کلمه‌ی وحی در قرآن برای موارد مختلف به کار رفته و اختصاص به پیامبران ندارد، اما عالی‌ترین درجه‌ی آن مخصوص پیامبران است و به معنای القای معانی و معارف به قلب پیامبر از سوی خداوند است.
- ۲- اعجاز: پیامبران از جانب خداوند، کارهای خارق‌العاده‌ای انجام می‌دهند که هیچ کس نمی‌تواند مانند آن را انجام دهد تا مردم دریابند که آنان با خداوند ارتباط دارند و از طرف او مأمور به پیامبری شده‌اند.
- ۳- قرآن کریم این آثار خارق‌العاده را «آیت» یعنی نشانه و علامت نبوت می‌خواند و دانشمندان اسلامی آن را معجزه می‌نامند.
- ۴- عصمت: پیامبر زمانی می‌تواند مسئولیت خود را به درستی انجام دهد که تحت تأثیر هواهای نفسانی قرار نگیرد و مرتکب گناه و خطا نگردد.
- ۵- اگر پیامبری در مقام تعلیم و تبیین دین معصوم نباشد، امکان انحراف در تعلیم الهی پیدا می‌شود.
- ۶- اگر پیامبری در دریافت و ابلاغ وحی معصوم نباشد، دین الهی به درستی به مردم نمی‌رسد و امکان هدایت از مردم سلب می‌گردد.
- ۷- اگر پیامبری در اجرای احکام الهی معصوم نباشد، امکان دارد کارهایی مخالف دستورات الهی انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و به گمراهی و انحراف مبتلا شوند.

پیامبران با وجود مقام و منزلتی که دارند انسان‌اند و کارهای خود را با اختیار انجام می‌دهند و چنان مرتبه‌ای از ایمان و تقوا را دارند که هیچ گاه به سوی گناه نمی‌روند. و با توجه به بیش عمیقی که برخوردارند، گرفتار خطا و اشتباه نمی‌شوند.

آخرین پیام آور الهی

قرآن کریم، حضرت محمد را «خاتم النبیین» یعنی آخرین فرستاده‌ی الهی معرفی کرده است. پیامبر در اجتماعات مختلف این موضوع را یادآوری می‌کردند و به حضرت علی (ع) می‌فرمود: «تو برای من به منزله‌ی هارون برای موسی هستی؛ با این تفاوت که پس از من پیامبری نخواهد آمد.»

عواملی که انسان‌ها را از کتاب جدید بی‌نیاز می‌نماید:

- ۱- آمادگی جامعه‌ی بشری برای دریافت برنامه‌ی کامل زندگی: در عصر نزول قرآن بشریت به میزانی رسیده بود که بتواند کامل‌ترین برنامه را دریافت کند و به کمک این برنامه، پاسخ نیازهای فردی و اجتماعی خود را به دست آورد. در واقع انسان‌ها به بلوغ فکری وارد شده بودند.
- ۲- حفظ قرآن از تحریف: در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع‌آوری و حفظ قرآن داشت، این کتاب دچار تحریف نشده است. از این رو این کتاب به «تکمیل» و «تصحیح» نیاز ندارد.
- ۳- وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم: تعیین امام معصوم از جانب خداوند سبب شد که نقش‌های پیامبر به جز دریافت وحی ادامه یابد و جامعه از هیچ کمبودی برخوردار نباشد.
- ۴- پیش‌بینی راه‌های پاسخ‌گویی به نیازهای زمانه: احکام موجود در قرآن و سیره و سنت پیشوایان دین، به گونه‌ای از جانب خداوند طراحی شده که با مراجعه به آن‌ها می‌توان پاسخ به سؤالات و نیازهای جوامع را در همه دوره‌ها به دست آورد به شرط آن که از روش علمی و درست تحقیق که به وسیله‌ی متخصصان دین تدوین شده است، استفاده گردد.

علل انطباق قرآن با نیازهای زمانه

اول - توجه به نیازهای متغیر، درعین توجه به نیازهای ثابت، انسان در زندگی فردی و اجتماعی خود دو دسته نیاز دارد، نیازهای ثابت مانند: نیاز به امنیت، عدالت، شغل و...

۱- نیازهای متغیر: که در داخل همین نیازهای ثابت پیدا می‌شوند. یعنی انسان‌ها با گذشت زمان برای پاسخ گویی به نیازهای ثابت خود، از روش‌ها و شیوه‌های مختلف و متغیری استفاده می‌کنند. مثلاً: نیاز به داد و ستد یک نیاز ثابت است. اما شیوه و چگونگی دادوستد برحسب زمان قابل تغییر است.

دوم - وجود قوانین تنظیم‌کننده: در اسلام دسته‌ای از قواعد و قوانین وجود دارد که به مقررات اسلامی خاصیت انطباق و تحرک داده است. این قواعد مانند بازارسان عالی، احکام و مقررات را تحت نظر قرار می‌دهند و کنترل می‌کنند.

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ فِي الْإِسْلَامِ» اسلام با ضرر دیدن و ضرر رساندن مخالف است.

قرآن کریم می‌فرماید: «مَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ» خداوند برای شما در دین تنگی و اضطراب قرار نداده است.

سوم - اختیارات حاکم و نظام اسلامی، تحولات و مسائل اجتماعی گاهی شرایط خاصی را در جامعه‌ی اسلامی پدید می‌آورد که نیازمند تصمیم‌گیری‌های فوری و مقطعی است. اسلام برای این منظور اختیارات خاصی را به حاکم اسلامی داده که این اختیارات حل‌کننده‌ی این گونه مسائل است.

سؤال

۱- آیا مصونیت از گناه در پیامبران به دلیل یک مانع مبرور است یا با اختیار به سمت گناه نمی‌روند؟ توضیح دهید.

خرداد ۸۷
۱

۲- مفهوم زیر را تعریف کنید:

شهریور ۸۸
شهریور ۸۷
دی ۸۹
۰/۵

وحی

۳- از محورهای اصلی برنامه‌ی «دین واحد» دو مورد را بنویسید.

شهریور ۸۷
۰/۵

۴- توضیح دهید؛ چرا تعدد پیامبران، به معنای تعدد و اختلاف دین و اصول دعوت آنان نیست؟

دی ۸۸
۱

۵- حدیث «تَحَنُّنُ مَعَاشِرِ الْأَنْبِيَاءِ أَمْرًا أَنْ نَكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ» به کدام یک از علل آمدن پیامبران متعدد اشاره دارد؟

خرداد ۸۹
۰/۵

۶- به سوال زیر پاسخ کوتاه دهید:

خرداد ۸۹
دی ۸۹
۱

ویژگی‌های دین اسلام که سبب انطباق آن با نیازهای متغیر زمان می‌شود را نام ببرید:

۷- درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید:

دی ۸۹
شهریور ۹۰
۱

الف) دین همه‌ی انبیاء در حقیقت یکی بوده اما شریعت متفاوتی داشتند.

ب) پیامبران از چنان بینش عمیقی برخوردارند که به خطا و اشتباه گرفتار نمی‌شوند.

۸- از علل آمدن پیامبران متعدد «از بین رفتن تعلیمات پیامبر قبل یا تحریف کلی آن تعلیمات» را توضیح دهید.

خرداد ۹۰
۱

۹- توضیح دهید، چرا قرآن کریم به «تکمیل» و «تصحیح» نیاز ندارد؟

اردیبهشت ۸۸
۱

۱۰- منشأ اصلی اختلاف و چند دینی از نظر قرآن کریم چیست؟

خرداد ۹۱
۰/۵

۱- پیامبران، باوجود مقام و منزلتی که دارند، انسان اند و کارهای خود را با اختیار انجام می‌دهند و با بهره‌مندی از الطاف الهی چنان مرتبه‌ای از ایمان و تقوا را دارند که هیچ‌گاه به سوی گناه نمی‌روند. همچنین از چنان بینش عمیقی برخوردارند که به خطا و اشتباه گرفتار نمی‌شوند. (صفحه‌ی ۳۰)

۲- تعریف مفهوم:

(صفحه‌ی ۲۹)

وحی: القای معانی و معارف بر قلب پیامبر (ص) از سوی خداوند و سخن گفتن جبرئیل با اوست.

۳- ایمان به خدای یگانه و دوری از شرک و بت‌پرستی - ایمان به معاد و سرای آخرت - اعتقاد به عادلانه بودن نظام هستی - ایمان به فرستادگان الهی و راهنمایان دین - عبادت و بندگی خداوند با انجام فرایض - کسب مکارم اخلاقی - دوری از رذایل و زشتی‌های اخلاقی - برپایی نظام اجتماعی براساس عدل

(صفحه‌ی ۲۵)

۴- تعدد پیامبران به معنای اختلاف در دین و اصول دعوت آنان نیست بلکه از تبلیغ و اجرای یک دین در شرایط و زمان‌های متفاوت حکایت می‌کند.

یعنی همه در اصول دعوت خود مشترک بودند اما در برخی از احکام و دستورهای فرعی تفاوت داشتند در حقیقت دین همه انبیاء یکی بوده اما شریعت متفاوتی داشتند.

(صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۵- پایین بودن سطح درک انسان‌های اولیه و رشد تدریجی سطح فکر جوامع و اقوام

(صفحه‌ی ۲۷)

۶- اول: توجه به نیازهای ثابت در عین توجه به نیازهای متغیر

(صفحه‌ی ۲۷ و ۲۸)

دوم: تقدم روح و معنا بر ظاهر و قالب

سوم: وجود قوانین تنظیم‌کننده

چهارم: اختیارات حاکم و نظام اسلامی

۷- الف) ص

(صفحه‌ی ۲۷ و ۲۸)

ب) ص

۸- به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه‌ی کتابت، تعلیمات انبیاء به تدریج فراموش می‌گردید یا به گونه‌ای عوض می‌شد که دیگر به اصل آن شباهتی نداشت، بر این اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصل و تحریف نشده را بار دیگر به انسان‌ها ابلاغ می‌کردند.

(صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۹- در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع‌آوری و حفظ قرآن داشت و با تلاش و کوشش مسلمانان در دوره‌های مختلف، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه‌ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید. به همین جهت این کتاب نیازی به «تکمیل» و «تصحیح» ندارد و جاودانه باقی خواهد ماند.

(صفحه‌ی ۳۱)

۱۰- رهبران دینی که برای حفظ مقام و موقعیت خود در برابر دعوت پیامبران ایستادند.

(صفحه‌ی ۲۷)